

Vzdělávací program Czech School of California

pro vzdělávání žáků 1. stupně

“Každému člověku je jeho věk školou. Cílem vzdělání a moudrosti je, aby člověk viděl před sebou jasnou cestu života, po ní opatrně vykročoval, pamatoval na minulost, znal přítomnost a předvídal budoucnost.”

J. A. Komenský

CZECH SCHOOL OF CALIFORNIA (ČESKÁ ŠKOLA V KALIFORNII)

Předkladatel: Czech School of California

Adresa: 606 Marlin Ct, Redwood City CA 94065

Zřizovatel: Czech School of California

Adresa: 606 Marlin Ct, Redwood City CA 94065

Ředitelka vzdělávání: Mgr. Barbora Břehovská

Kontakt: brehovska@czechschoolofcalifornia.com
+ 1 650 740 9640

Autorský tým vzdělávacího programu Czech School of California

Vzdělávací program je výsledkem dlouhodobé aktivní spolupráce pedagogů, kteří ve škole vyučovali či stále vyučují, je ovlivněn diskusemi s rodiči a různými pedagogickými a lingvistickými experty.

Koordinátorkami tvorby celého vzdělávacího programu jsou Helena Soukupová Součková a Barbora Břehovská. Dále na vzdělávacím programu spolupracovala Jana Wíchová pro oblast vzdělávání oblasti "Můj český svět" a "České země včera a dnes" a Tereza Knappková a Nela Růžičková jako konzultantky.

Nedílnou součástí je spolupráce členů dozorčí rady školy a velká výpomoc Michaely Pavlíkové, Michaely Žučkové. Jejich zkušenosti s řízením školy a vedením dozorčí rady napomohly k úplnosti tohoto dokumentu.

Úvod

Vzorem a inspirací pro tvorbu tohoto programu a pro dosavadní vzdělávání v naší škole je program České školy bez hranic. Jejich metodická a didaktická práce ve vzdělávání českého jazyka a také v oblastech "Můj český svět" a "České země včera a dnes" se staly pro nás výchozím bodem pro tvorbu tohoto programu.

Czech School of California vychází z konceptu výuky češtiny v zahraničí pro děti od 18 měsíců do 12 let, které vyrůstají ve vícejazyčném prostředí. Cílem tohoto konceptu je prostřednictvím jazykové výchovy v předškolním věku zajistit dětem znalost českého jazyka na takové úrovni, aby byly následně schopné zvládnout učivo předmětů Český jazyk a literatura a Člověk a jeho svět na úrovni svých vrstevníků vyrůstajících v České republice.

Část školní vzdělávání je podstatou tohoto vzdělávacího programu. Žáci do Czech School of California docházejí pravidelně jednou týdně, což jim umožňuje plnit řádnou docházku v zemi, kde právě žijí, a získat navíc vzdělání ve výše uvedených předmětech v rozsahu Rámcového vzdělávacího programu. Tento systém jim poskytuje jedinečnou možnost vyrůstat od nejranějšího věku v plnohodnotném vícejazyčném prostředí, ovlivněném několika kulturami zároveň.

Vzdělávací program Czech School of California, který odpovídá požadavkům Rámcového vzdělávacího programu, respektuje vzdělávací koncepci České republiky a ve vyučovaných předmětech plní nároky na získané klíčové kompetence, očekávané výstupy a rozsah hodinových dotací. Zároveň též definuje nároky na vzdělání pedagogů.

Czech School of California provozuje svoji činnost mimo území České republiky, v USA, je tedy podřízena rozdílným zákonům a požadavkům ze strany nadřazených institucí v místě působení.

1. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Hlavním cílem Czech School of California je výchova česky mluvící mladé generace vyrůstající v USA, která bude v dospělosti schopna nejen česky číst a psát, ale také si zachová povědomí o svých kořenech a pocit sounáležitosti s českým národem a Českou republikou. Hluboká znalost češtiny pro ni bude dobrou motivací pro udržování vztahů se zemí svého původu.

Czech School of California tak přispívá k posílení české národní identity v měnícím se globalizovaném světě. Myšlenka vznikla v Palo Alto v roce 2010 a zde byla také pořádána první jazyková setkání v češtině pro děti. Z této iniciativy postupně vznikla současná vzdělávací instituce s vlastním návazným vzdělávacím systémem.

1. 1. CHARAKTERISTIKA ŽÁKŮ

Původ žáků Czech School of California závisí na rodině, ve které děti vyrůstají. Převážná většina žáků pochází ze smíšených manželství, kdy jeden z rodičů je českého původu, druhý občanem USA či jiného státu. Děti jsou tak v rodinném prostředí odmalička vystaveny dvěma i třem různým jazykům.

Druhou skupinu tvoří děti, jejichž oba rodiče jsou Češi dlouhodobě pobývajících v zahraničí. I tyto děti jsou minimálně bilingvní, neboť jsou vzdělávány v USA.

Řidčeji přicházejí představitelé třetí či čtvrté generace krajanů, tedy děti dvou občanů USA, z nichž jeden má české předky (nejčastěji rodiče) a češtinu aktivně ovládá.

Poslední kategorii představují děti z nečeských rodin, které žily po určitý čas v České republice a chtějí si udržet jazyk, jehož základům se během svého pobytu naučily či z rodin, kde chtějí rodiče dětem poskytnout vzdělání v českém jazyce.

1.2. ÚPLNOST A VELIKOST ŠKOLY

Czech School of California je neúplná škola, která zajišťuje výuku oborů Český jazyk a literatura a vlastivědné části oboru Člověk a jeho svět v rozsahu prvního stupně základního vzdělávání. Výchovně-vzdělávací cíle, rozsah a obsah učiva jsou stanoveny podle požadavků Rámcového programu pro předškolní vzdělávání a Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání, škola respektuje vzdělávací koncepci České republiky.

1. 3. VYBAVENÍ ŠKOLY

Materiální

Škola je vybavena všemi potřebnými učebnicemi, pracovními sešity a učebními pomůckami vydávanými v České republice a schválenými doložkou MŠMT ČR, které jsou pravidelně dokupovány a obnovovány. Při výuce jsou také využívány různé didaktické počítačové programy. V co největší míře se pracuje s uměleckými texty, které jsou vybírány i ze současné literatury, žáci jsou podněcováni k četbě dětských časopisů a knih vydávaných v České republice. Tento kontakt s moderním současným jazykem je v koncepci školy velmi důležitý, výchova ke čtenářství je jejím pilířem.

Škola zároveň provozuje a svým žákům a členům komunity nabízí knihy ze své knihovny, která obsahuje přes 300 titulů určených primárně pro děti i pro dospělé. Knihovna je pravidelně využívána a také obnovována a doplňována aktuálními knižními tituly.

Prostorové

Škola používá prostory, které vyhovují počtu jejích žáků a zároveň odpovídají finančním možnostem.

Technické a hygienické

Technické vybavení školy závisí na prostorách, které jsou pro výuku pronajaty a kde se odehrává výuka. Jsou splněny hygienické požadavky dané zákonem v místě působení školy.

1. 4. CHARAKTERISTIKA PEDAGOGICKÉHO SBORU PRACOVNÍKŮ ŠKOLY

Počet vyučujících je závislý na počtu žáků školy. Škola zajišťuje výuku pouze pouze učiteli s kvalifikací pro výuku 1. stupně základní školy, či s kvalifikací pro výuku českého jazyka pro základní školu.

Kvalifikovaní vyučující jsou, na základě předchozí praxe a odbornosti, garanty předškolní výchovy a výuky školní úrovně. Každý výukový stupeň má alespoň jednoho pedagoga – garanta výuky.

Garant školní výuky pro 1. stupeň musí být nutně absolventem oboru Učitelství pro 1. stupeň.

Kvalifikovaní učitelé - ideálně s dlouhodobou praxí - jsou doplňováni pracovníky s jiným vzděláním, ale se zkušeností s prací s dětmi; obzvlášť jsou vítáni absolventi uměleckých oborů hudebních a výtvarných či absolventi pedagogických oborů vzdělávacích institucí v USA s plynulým českým jazykem a minimálně ukončeným maturitním vzděláním v České Republice.

Všichni vyučující mají možnost se profesně rozvíjet díky dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků, samotná práce s dětmi vyrůstajícími ve vícejazyčném prostředí je také zdrojem cenných pracovních zkušeností. Škola je řízena jednou osobou s vysokoškolským vzděláním ve spolupráci s jednou osobou, která aktivně řídí vzdělávací program školy.

Škola je dozorována dozorčí radou složenou z odborníků a poradců, kteří aktivně napomáhají chodu a realizaci školské instituce a podílí se na rozvoji školy.

1. 5. MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE, DLOUHODOBÉ PROJEKTY

Škola aktivně spolupracuje se všemi školami působícími na území Severní Ameriky, včetně Kanady. Spolupráce není založena jen na pravidelné výměně zkušeností, případně pedagogů, školy organizují i společné dlouhodobé projekty.

Dále škola spolupracuje se školami, které působí v rámci projektu Česká škola bez hranic a také se školami v České Republice.

1. 6. SPOLUPRÁCE S RODIČI A JINÝMI SUBJEKTY

Spolupráce s rodiči

Systematická práce s rodiči, poradenská činnost, vytváření zázemí pro bilingvní výchovu je velmi důležitou, ne-li stěžejní součástí práce pedagogů školy. Vícejazyčná výchova je velmi dlouhý a náročný proces, který se do relativně vysokého věku dítěte (minimálně 10 let) setkává s mnoha úskalími.

Ve školním věku mají rodiče po každém vyučování možnost osobní konzultace s učiteli. Rodičům jsou v pravidelných intervalech dávány časově-tematické plány vždy pro nadcházející období, které jim usnadňují orientaci ve výuce. Zároveň rodiče po každé výuce obdrží shrnující zprávu o průběhu výuky a také o domácí přípravě dítěte na další výuku. Lze využít pravidelných telefonických konzultačních hodin. Minimálně jednou ročně je v rámci školní výuky organizována ukázková hodina pro rodiče a děti, která je založena na jejich společné práci, a je tak příležitostí pro rodiče se seznámit s výukovým prostředím, vidět učitele i žáky v akci a zároveň se s dětmi podělit přímo na místě o jejich školní svět. Rodičům také velmi pomáhá kontakt s ostatními rodiči, výměna vzájemných každodenních zkušeností.

Vícejazyčná výchova vyžaduje značné úsilí obou rodičů, potažmo celé rodiny. V případě smíšených manželství mohou být partneři vystaveni nepochopení blízkého okolí (partnerovi rodiče, prarodiče, přátelé...). Rodič, který mluví jazykem v dané zemi cizím a zastupuje jeho kulturu, musí také někdy čelit určitému nepřátelskému chování i přímo ze strany svého partnera. Toto nevstřícné chování vzniká z více důvodů: partner, který nemluví tímto druhým jazykem, se naráz ocitne mimo konverzační sféru; může mít strach z toho, že bude ve společnosti vypadat směšně s dítětem, které mluví jinak; může mít strach, že druhý jazyk bude brzdit přirozený vývoj dítěte. Učení druhému jazyku může vnímat jako ztrátu času v zemi, kde se tato znalost jeví nepotřebnou. To se stává obzvlášť v případě, kdy se jedná o jazyk zastoupen pouze malým procentem mluvčích na světě (problém je méně vyostřený, je-li druhým jazykem rodiny např. francouzština). Obtížnost je také dána nedostatkem informací, někdy snad až dezinformacemi, které se mohou rodiče dozvědět od pedagogů běžných školských zařízení v zemi. Pokud se navíc v průběhu prvních let života dítěte objeví problém s výslovností (například koktání), je jako hlavním viníkem problému velmi často označena vícejazyčná výchova. Právě proto je nesmírně důležité informovat bilingvní rodiny o výhodách vícejazyčné výchovy, jež jsou jasně prokázány soudobými vědeckými studiemi.

Spolupráce s jinými subjekty

Škola spolupracuje s českými subjekty v zahraničí, např. se Zastupitelskými úřady a organizacemi a institucemi zastupujícími Českou republiku v oblasti San Francisco Bay Area. Dále spolupracuje s institucemi a organizacemi v České republice, zaměřenými na pedagogickou a výchovnou činnost. Vzhledem ke koncepci Czech School of California je důležitá spolupráce s českými nakladatelstvími, případně knihovnami. V zahraničí se spolupráce zaměřuje na subjekty, které se zabývají výukou jazyků či mezinárodními kulturními projekty: zahraniční kulturní centra, mezinárodní školy.

2. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

2. 1. KONCEPCE ŠKOLY

Škola je určena dětem 1. stupně základní školy.

Děti školního věku jsou zapsány ke každodennímu studiu v rámci školského systému USA. Zde se jim dostává plnohodnotného základního vzdělání v cizím jazyce. Czech School of California se tedy v této věkové kategorii zaměřuje pouze na následující vzdělávací obory: Jazyk a jazyková komunikace a Člověk a jeho svět. Jejím cílem je dále harmonicky rozvíjet řečové dovednosti žáků, a to v mluvené i písemné podobě češtiny, a také jim dát srovnatelné znalosti české kultury, zvláště literatury, struktury českého jazyka, dějin českých zemí, zeměpisu České republiky, národních symbolů, jako mají jejich vrstevníci vyrůstající ve vlasti. Škola usiluje uchovat u těchto dětí pocit příslušnosti k českému národu a zajistit jim vzdělání v oblastech, které školy v zahraničí nemohou poskytnout.

Pravidelná návštěva českého dětského kolektivu též děti vede k uvědomění si určité výjimečnosti, dítě vnímá, že oproti svým vrstevníkům patří navíc do jazykově a tím i kulturně odlišné dětské společnosti, postupně na to začíná být hrdé. Tato skutečnost je velmi důležitá pro jeho další vztah k České republice, k českým kořenům, kultuře a historii.

2. 2. VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI

Vzhledem ke specifickému zaměření školy a jejímu omezenému rozsahu výuky jsou za žáky se speciálními vzdělávacími potřebami považováni především ti žáci, jejichž znalost češtiny v době nástupu do školy není na takové úrovni, aby se mohli bez další pomoci účastnit zde popisovaného výukového programu.

Při práci s těmito žáky je nejdůležitější již zmíněná úzká spolupráce pedagogů, žáka a jeho rodičů. Škola se při vytváření správného prostoru pro rozvíjení osobnosti a jazykové vybavenosti každého dítěte vždy opírá o jeho rodinu a klade velký důraz na vzájemnou komunikaci, která je základem úspěšného vzdělávání.

Rodiče, či jiní česky mluvící rodinní příslušníci, mají v takové situaci nelehký úkol správného nastavení domácí jazykové výchovy dítěte v (nejméně) dvojjazyčném prostředí. Rodina je u těchto dětí nejdůležitějším a největším zdrojem mluvené češtiny, kterou škola následovně několik hodin týdně rozvíjí a obohacuje.

Žákům 1. stupně základního vzdělávání s nedostatečnou výchozí jazykovou znalostí škola nabízí speciální výukový program „Čeština jako cizí jazyk“, který jim za pomoci metod běžně užívaných při výuce cizích jazyků umožní rozvinout slovní zásobu na úroveň svých vrstevníků a následně se zařadit do běžné výuky. Důležitým nástrojem vzdělávání se v tomto případě stává individuální online výuková platforma, která umožňuje zařadit jazykové vzdělávání pro dítě v čase a prostoru vhodném pro něj i učitele a zároveň bez stresu dojíždění.

Škola se v rámci svých prostorových, finančních a personálních možností nebrání vzdělávání žáků se zdravotním postižením či znevýhodněním a žáků se sociálním znevýhodněním, tyto situace jsou projednávány vždy individuálně.

2. 3. ZAČLENĚNÍ PRŮŘEZOVÝCH TÉMAT

Průřezová témata se zabývají otázkami a problémy současného světa, jejich prolínání se jednotlivými předměty pomáhá dítěti lépe chápat vzájemné souvislosti. Žák tak získává komplexnější a hlubší znalost problému, který není vytržen z kontextu. Vzhledem ke specifickému zaměření školy a jejímu omezenému rozsahu výuky jsou okruhy následujících průřezových témat: Multikulturní výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Výchova demokratického občana zařazovány do výuky všech předmětů pravidelně, po celou dobu školní docházky.

Tematické okruhy Osobnostní a sociální výchovy jsou přirozenou součástí celé výuky. Témata Environmentální výchovy a Mediální výchovy jsou do výuky zařazovány vždy, když je to vhodné: při studiu uměleckého nebo naučného textu, v kontextu současných evropských a světových událostí, při vyhledávání informací.

3. UČEBNÍ PLÁN

3. 2. UČEBNÍ PLÁN PRO 1. - 5. TRÍDU

Hodinové dotace za týden v ročníku

Vzdělávací obor	Vyučovací předmět	1.tř.	2.tř.	3.tř.	4.tř.	5.tř.	CELKEM
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura	5	5	5	5	5	5
Člověk a jeho svět	Můj český svět	2	2	2	2	2	2

Vzdělávací obor „Český jazyk a literatura“: Český jazyk a literatura jsou vyučovány v hodinové dotaci 3 vyučovací hodiny týdně prezenčního studia, doplněné 2 hodinami domácí práce.

Vyučovací obor „Můj český svět“ je vyučován od 1. třídy v dotaci 1 vyučovací hodiny týdně. Také tento obor je doplňován domácí přípravou žáka. Výuka tohoto předmětu může být realizována i v pravidelných výukových blocích, někdy i za pomoci externích spolupracovníků. Velká část tohoto předmětu je vyučována na základních školách, které dítě pravidelně navštěvuje, naše výuka se proto soustředí pouze na specifická témata dotýkající se české společnosti, historie a zeměpisu českých zemí a zároveň se vždy prolíná návazností na vzdělávací obor “Český jazyk a literatura” a obsah, který je v daném časovém období probírán tak, aby byla jazyková stránka výuky vždy akcentována a byla i součástí projektového vzdělávání daného předmětu.

I v rámci domácí přípravy mají možnost online podpory od učitelů ve vzdělávací platformě, kterou pro online vzdělávání využíváme.

4. UČEBNÍ OSNOVY

4. 1. ŠKOLNÍ VÝUKA

4. 1. 1. Vzdělávací oblast jazyk a jazyková komunikace

4. 1. 1. a) Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace zaujímá klíčové postavení v koncepci školy a je jeho alfa i omegou. Péče o všestranný rozvoj komunikativních dovedností dětí, které žijí ve vícejazyčném prostředí, je hlavním vzdělávacím cílem školy. Hluboká, uvědomělá znalost několika jazyků a jejich kulturních prostředí, rozvíjená od útlého věku, dává žákům schopnost citlivého přístupu k odlišnostem kulturního rázu, učí je vhodně modifikovat své verbální projevy s ohledem na rozmanitost komunikačních situací, pěstuje v nich respekt k jiným lidem a porozumění pro jejich hodnoty, dává předpoklady pro snazší osvojení jiných cizích jazyků. V dnešním globalizovaném světě jsou tyto postoje a dovednosti nejen nezbytným předpokladem uplatnění na trhu práce, ale i prostou podmínkou soužití bez násilných konfliktů.

Tato vzdělávací oblast se realizuje výlučně v oboru Český jazyk a literatura, neboť kompetence v oblasti dalších jazyků jsou dostatečně rozvíjeny mimo prostředí Czech School of California.

4. 1. 1. b) Charakteristika předmětu ČJL

Předmět Český jazyk a literatura stojí v centru pozornosti učitelů, rodičů i žáků a je nejvlastnější příčinou existence školy. V prostředí, kde český živel rozhodně není dominantním, učí žáky poznávat své kořeny, zachovávat si pozitivní vztah k českému jazyku a kultuře, rozvíjet své vyjadřovací schopnosti v tomto jazyce.

Splnění vzdělávacích cílů předmětu český jazyk a literatura je podřízena jak pravidelná školní výuka, tak většina doplňkových aktivit nabízených žákům. Předmět je realizován v časové dotaci 3 vyučovací hodiny týdně prezenčního vyučování a 2 vyučovací hodiny týdně povinné domácí přípravy realizované za asistence rodičů na 1. stupni. Výsledky domácí přípravy jsou nedílnou součástí portfolia každého žáka, jsou sledovány a vyhodnocovány pedagogy, kteří také dávají rodičům i žákům pravidelnou zpětnou vazbu. Domácí příprava s podporou rodičů je nesmírně důležitým prvkem celé vzdělávací koncepce, neboť v cizojazyčném prostředí je aktivní přístup rodičů největším motivátorem k úspěchu žáka. Vzhledem k nízkému počtu žáků ve třídách a skutečnosti, že všichni žáci zároveň navštěvují cizojazyčnou základní školu, jeví se toto rozvržení dostačujícím pro plné zvládnutí výstupů předepsaných Rámcovým vzdělávacím programem. Významným doplňkovým prvkem je možnost konzultací žáků s učiteli i v rámci domácí přípravy, kde online platforma umožňuje komunikaci v čase a prostředí vhodném pro dítě.

Stěžejní složkou předmětu Český jazyk a literatura je Komunikační a slohová výchova. Ústní komunikace je velmi intenzivně rozvíjena již v předškolní přípravě, jež tvoří nedílnou součást koncepce školy. Prioritou práce s žáky školního věku je harmonický rozvoj všech čtyř řečových dovedností, a to hravou a přitažlivou formou, s důrazem na aktivní metody učení. Na 1. stupni se soustředíme na zvládnutí běžných komunikačních situací.

Žáci jsou vedeni k uvědomělému užívání jednotlivých útvarů českého jazyka, ke kultivovanému projevu v češtině, ale také je rozvíjena jejich obecná schopnost účinné komunikace a diskuse: učí se naslouchat a zdvořile vystupovat, být platným účastníkem diskuse, vhodně argumentovat, hovořit před publikem, přizpůsobit svůj projev adresátovi. Žáci se také učí hodnotit vystupování své a svých spolužáků, neboť pouze přiměřená a nezraňující způsobem podaná zpětná vazba vede ke zlepšování výkonů.

Práce s texty nejrůznějšího charakteru, především pak s texty populárně naučnými, zkvalitňuje žákovu znalost českého jazyka, zvyšuje jeho dovednost kriticky nahlížet na text a zpracovat jej pro vlastní potřebu, využívat české prameny pro další studium. Velký důraz na tyto dovednosti jsou kladeny při výuce ostatních předmětů, žák je však může využít i ve své cizojazyčné škole. Nejen způsobem práce s texty, ale i výběrem témat se tu oblast Jazykové komunikace mísí s oblastmi Člověk a jeho svět, Člověk a společnost, Člověk a příroda; tímto způsobem jsou také do předmětu Český jazyk a literatura včleňována průřezová témata Enviromentální výchova, Multikulturní výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Výchova demokratického občana, Osobnostní a sociální výchova.

Po celou dobu školní docházky jsou žáci stimulováni k vyjádření vlastních pocitů, myšlenek, představ, zkušeností, k uvolnění fantazie a verbální hravosti. Tyto aktivity jsou vedeny snahou, aby čeština zůstala pro žáky jazykem plnohodnotným, vnitřně prožitým, v němž umějí vyjádřit i jemné odstíny svého myšlení.

Vzhledem k výjimečné situaci žáků Czech School of California je ve všech ročnících kladen mimořádný důraz na zvládnutí socio-kulturních kompetencí v českém jazyce, na rozvoj a procvičování slovní zásoby a na spisovnou výslovnost, vzhledem k interferenci dalších jazyků. Nezanedbatelnou úlohu sehraává také socializační faktor školy, neboť ta je často jediným místem mimo rodinu, kde mohou žáci přirozeně komunikovat v českém jazyce. Velmi důležitou pozici v období povinné školní docházky získává Jazyková výchova. Je nezbytným předpokladem ovládnutí spisovné formy jazyka a normativních pravidel psaného projevu. Mluvnicko-lexikální analýza češtiny také umožňuje žákům vyrůstajícím ve vícejazyčném prostředí uvědomit si rozdíly a podobnosti v systémech jazyků, usnadňuje porozumění základům obecných struktur jazykových systémů, a tím rozvíjí kapacitu učit se cizí jazyky a schopnost abstraktního uvažování vůbec. Je také příležitostí k hlubší úvaze nad přesným významem mnoha běžně užívaných pojmů (národní jazyk, mateřský jazyk, bilingvismus...), k zamyšlení žáka nad jeho vztahem k českému jazyku a českému národu, k uvědomění si vztahů mezi jazyky, k hledání rozdílů a podobností, k otázkám nad vztahem mezi jazykem a kulturou.

Tímto způsobem je do výuky opět vtaženo průřezové téma Multikulturní výchovy. Nelze nicméně zapomínat, že Jazyková výchova je především nástrojem k plnohodnotnému ovládnutí českého jazyka, jejím hlavním cílem je dát žákům znalosti a dovednosti potřebné pro úspěšnou komunikaci v českém jazyce. Je proto realizována v přímé návaznosti na Komunikační a slohovou výchovu, viděna optikou konkrétního využití nabytých znalostí.

Velká pozornost se věnuje také analýze mluvnických a pravopisných chyb (které mohou být často zaviněny neznalostí méně obvyklých slov, nikoliv nepochopením pravidla).

Prvotním úkolem **Literární výchovy** je zvládnutí hlasitého i tichého čtení v českém jazyce. Nedílnou součástí je proto práce s porozuměním textu, jeho interpretací. Od zvládnutí samotné techniky čtení (urychlené skutečnosti, že se žáci zároveň tyto techniky učí v americké základní škole již v rámci předškolního vzdělávání - tzv. Kindergarten) se proto rychle přechází ke čtení s porozuměním. Důraz je opět kladen na aktivní metody učení, žáci jsou motivováni k četbě různorodých textů a velký prostor je věnován jejich osobní interpretaci přečteného, přeformulování stěžejních myšlenek. Vzhledem k omezenému kontaktu s českým prostředím je četba pro žáky nenahraditelným zdrojem živého, bohatého jazyka, zároveň se také může stát motivací, proč češtinu dále rozvíjet. Škola nabízí žákům tituly k domácí četbě, a to buď ze svých zdrojů nebo ve spolupráci s místními českými kulturními institucemi. Žáci se od nejnižších ročníků učí si samostatně vybírat knihy podle svých zálib, aby pro ně byla četba v češtině potěšením.

Podle pokynů učitele si žáci od 3. ročníku vedou záznamy o individuální četbě, a to buď formou čtenářských deníků, nebo v portfoliích. Tvůrčími způsoby je zpracována i společná četba v hodinách (ilustrace k textu, dramatizace, domýšlení příběhu, převyprávění obsahu z jiného úhlu pohledu, tzv. podvojný deník apod.). Rozmanité přístupy mají za cíl umožnit každému žáku text co nejlépe pochopit, prožít, zpracovat, zároveň jsou takto znovu vytvářeny příležitosti k písemnému či ústnímu vyjádření v českém jazyce. Velmi často se Literární výchova prolíná se vzdělávací oblastí Člověk a jeho svět a Umění a kultura (ta není Školou bez hranic samostatně realizována, dostává se však pravidelně ke slovu právě při tvůrčí práci s texty a v mimoškolních projektech).

4. 2.. 1. c) Výchovné a vzdělávací strategie předmětu vedoucí k budování a rozvíjení:

1) kompetencí k učení

- Komunikační a slohovou výchovu spojujeme s osobními tématy žáků a aktuálními událostmi.
- Při přípravě a tvorbě žákovských projevů vycházíme ze zmapování tématu prostřednictvím vhodných metod (rozhovory, brainstorming, myšlenková mapa...).
- Prostřednictvím portfolií vedeme žáky, aby si dokumentovali svůj dlouhodobý vývoj.
- Klademe velký důraz na domácí přípravu, posilujeme vědomí odpovědnosti žáků za vlastní učení.
- Vyžadujeme od žáků zhodnocení vlastní práce i práce spolužáků.
- Vytváříme příležitosti k práci se slovníky a jazykovými příručkami.
- Ve výuce rozvíjíme i paměťové učení – žáci se učí zpaměti řady důležité pro zvládnutí pravopisu a mluvnice (např. vyjmenovaná slova, slovní druhy), memorují literární texty.

2) kompetencí k řešení problémů

- Společně s žáky vytváříme efektivní algoritmy pro řešení problémů gramatiky (určování slovních druhů, mluvnických kategorií...).
- V dialogu s rodiči učíme žáky hledat individuální způsoby řešení jejich výjimečné jazykové situace.
- Pomáháme žákům v jejich snaze najít účinné využití pro svůj bilingvismus.
- Podporujeme žáky k samostatnému uměleckému projevu.
- Učíme žáky vyrovnávat se samostatně s dlouhodobými úkoly (portfolio, čtenářské deníky).

3) kompetencí komunikativních

- Vedeme žáky k tomu, aby se vyjadřovali srozumitelně (ústně i písemně) s ohledem na adresáta, cíl i okolnosti projevu.
- Ve výuce klademe důraz také na vzájemnou komunikaci mezi žáky, a to i v rámci různých tříd.
- Vedeme žáky k prezentaci svých názorů a postojů prostřednictvím mluvních cvičení na vybraná témata z jejich každodenního života, referátů o četbě. V následné diskusi žáci dostávají příležitost naučit se obhajovat své názory a hodnotit obsah i formu těchto vystoupení.
- Vedeme žáky k vhodnému a uměřenému používání komunikačních technologií.

4) kompetencí sociálních a personálních

- Vytváříme učební situace, při nichž si žáci vzájemně pomáhají při osvojování i opakování učiva.
- Vedeme starší žáky k péči o mladší spolužáky, a to jak při společné výuce, tak v době přestávky.
- Vychováváme žáky k respektu k odlišnosti, dbáme, aby nevhodně nekomentovali práci nebo názory ostatních.

- Umožňujeme žákům vyjadřovat své pocity, city, dojmy a nálady, a to prostřednictvím psaných i mluvních cvičení.
- Vedeme žáky k respektování vzájemně dohodnutých pravidel při různých činnostech.

5) kompetencí občanských

- Učíme žáky vhodnou formou obhajovat svůj názor a zároveň poslouchat názory jiných.
- Vedeme žáky k reflexi vybraných společenských problémů v rámci mluvních cvičení.
- Prostřednictvím volby textových podkladů rozvíjíme u žáků pocit národní hrdosti a zájem o Českou republiku, úctu ke kulturním tradicím lidstva a k rozvoji přírodních hodnot.

6) kompetencí pracovních

- Zapojujeme žáky do přípravy školních projektů.
- Učíme žáky vyrovnávat se samostatně s dlouhodobými úkoly (portfolio, čtenářské deníky).
- Učíme žáky hodnotit svoji práci i práci ostatních přiměřeně a bez zraňujících poznámek.
- Různými formami seznamujeme žáky s rozmanitými profesemi - napomáháme jim tak vytvořit si představu o volbě jejich vlastní životní cesty.

4. 2. 1. d) VZDĚLÁVACÍ OBSAH PŘEDMĚTU ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

1. STUPEŇ ZÁKLADNÍ ŠKOLY

1. ročník

Očekávané výstupy na konci 1. ročníku	Učivo
<i>1. Komunikační a slohová výchova</i>	
Žák vědomě usiluje o výslovnost hlásek a běžných hláskových skupin v češtině	Výslovnost
Žák dbá na správné umístování slovního přízvuku	Výslovnost
Žák aktivně reaguje na mluvené i písemné pokyny v přiměřené složitosti	Věcné naslouchání a čtení
Žák se účinně dorozumí v základních komunikačních situacích ve škole	Pozdrav, oslovení, omluva
Žák se srozumitelně vyjadřuje o svých zážitcích a nápadech	Vyjadřování závislé na komunikační situaci
Žák si s pomocí učitele i spolužáků osvojuje nová slova a učí se je smysluplně používat	Vyjadřování závislé na komunikační situaci
Žák vědomě dodržuje základní hygienické návyky při psaní, používá je i v situacích, kdy není kontrolován	Správné sezení, držení psacího náčiní, hygiena zraku

Žák dbá na čitelnost a úhlednost psaného projevu	Technika psaní
<i>2. Jazyková výchova</i>	
Žák správně píše tvary velkých tiskacích písmen a číslic	Tiskací písmo velké, číslice
Žák správně píše tvary malých i velkých písmen abecedy, správně spojuje	Psací písmo velké i malé
Žák opisuje slova a jednoduché věty, přepisuje je z tiskací podoby do podoby psací	Psací a tiskací písmo, tečka, čárka, vykřičník, otazník Slovo, věta
<i>3. Literární výchova</i>	
Žák jednoduchým způsobem (slovně, obrázkem) vyjádří své pocity ze slyšeného literárního textu	Zážitkové naslouchání
Žák nahlas čte s porozuměním jednoduchý text, reprodukuje jej vlastními slovy, jednoduše vyjádří své pocity z četby, z ilustrace k ní	Hlasité čtení Tvořivé činnosti s literárním textem
Žák domýšlí jednoduchý příběh podle ilustrací a vypráví jej	Tvořivé činnosti s literárním textem
Žák se orientuje v jednoduchých dětských textech, vyhledává v nich požadované údaje	Řádek, odstavec, stránka
Žák recituje krátkou báseň	Přednes vhodných literárních textů
Žák si v rámci společné četby čte text z dětských časopisů	Zážitkové čtení

2. ročník

<i>Očekávané výstupy na konci 2. ročníku</i>	<i>Učivo</i>
<i>1. Komunikační a slohová výchova</i>	
Žák pečlivě vyslovuje, dbá na spisovnou výslovnost všech hlásek a obvyklých hláskových skupin	Výslovnost
Z hlediska slovní zásoby a gramatické správnosti žák vědomě usiluje o vyjadřování obvyklé v češtině, vyhýbá se doslovnému překladu z anglického jazyka	Vyjadřování závislé na komunikační situaci
Žák se srozumitelně vyjadřuje o svém denním životě, běžných událostech a své rodině	Vyjadřování závislé na komunikační situaci

Žák aktivně reaguje na ústní projev učitele i svých spolužáků, umí pokládat otázky	Aktivní naslouchání
Žák zdvořile zahájí dialog	Oslovení, zahájení dialogu
Žák se účinně dorozumí v základních komunikačních situacích, a to ústně i písemně	Prosba, vzkaz, blahopřání
Žák ovládá strukturu jednoduché korespondence, umí napsat adresu, zformuluje stručný text	Adresa, pozdrav z prázdnin, blahopřání (písemný projev)
Žák plynule čte krátké texty, vyhledává v nich požadované údaje	Praktické čtení
<i>2. Jazyková výchova</i>	
Žák pozná pořadí písmen v české abecedě, umí řadit slova podle abecedy a vyhledat slovo v abecedním seznamu	Abeceda
Žák rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, správně píše skupiny dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě mimo morfologický šev	Hlásky a písmena, písmeno ě
Žák v písemném projevu bezchybně označuje délku samohlásek v obvyklých českých slovech, včetně rozdílu ú/ů	Krátké a dlouhé samohlásky
Žák odůvodňuje a správně píše i/y po tvrdých a měkkých souhláskách a uvědoměle při psaní volí mezi dvojicí párových souhlásek	Souhlásky tvrdé, měkké, párové
Žák člení slova na hlásky a slabiky, správně vyslovuje dvojhlásky a slabikotvorné souhlásky, dbá na správné dělení slov na konci řádku	Hláska, slabika, slovo Dvojhlásky au, ou, Slabikotvorné souhlásky
Žák nachází vztahy mezi předloženými slovy, umí vytvářet vlastní příklady	Slova souřadná, nadřazená a podřazená
Žák třídí slova podle zobecněného významu - děj, věc. Rozlišuje čtyři slovní druhy v základním tvaru	Podstatná jména, slovesa, předložky, spojky
Žák odůvodňuje a správně píše velká písmena na začátku věty a v typických příkladech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování. Graficky označuje začátek a konec věty. Rozlišuje druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové a zvukové prostředky.	Věta Jména obecná a vlastní
Žák rozezná větu jednoduchou od souvětí. Umí spojit dvě věty do souvětí jednoduchými spojkami.	Věta jednoduchá, souvětí, spojky
<i>3. Literární výchova</i>	
Žák čte tiše s porozuměním jednoduchý text, reprodukuje jej vlastními slovy	Tiché čtení Volná reprodukce textu

Žák jednoduchým způsobem (slovně, obrázkem, dramatizací) vyjádří své pocity z četby	Tvořivé činnosti s literárním textem
Žák domýšlí jednoduchý příběh, ústně prezentuje své nápady	Tvořivé činnosti, dramatizace literárního textu
Žák rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších	Základní literární pojmy (spisovatel, básník, báseň, verš, rým)
Žák výrazně recituje krátkou báseň	Přednes vhodných literárních textů
S pomocí učitele, knihovníka či rodiče si žák vybírá knihy ke čtení - podle ilustrací, námětu (případně známého autora)	Základní literární pojmy (kniha, čtenář, ilustrace)

3. ročník

<i>Očekávané výstupy na konci 3. ročníku</i>	<i>Učivo</i>
<i>1. Komunikační a slohová výchova</i>	
Žák pečlivě vyslovuje, opravuje svou nedbalou nebo nesprávnou výslovnost	Výslovnost
V krátkých mluvených projevech žák správně dýchá a volí vhodné tempo řeči	Základy techniky mluveného projevu
Z hlediska slovní zásoby, gramatické správnosti a kultury mluveného projevu se žák vyjadřuje v podstatě spisovně, volí vhodné verbální i neverbální prostředky.	Vyjadřování závislé na komunikační situaci, mimojazykové prostředky řeči
Na základě vlastních zážitků a zkušeností tvoří žák krátké mluvené projevy	Mluvený projev
Žák zdvořilým způsobem zahájí a ukončí dialog	Základní komunikační pravidla
Žák se účinně dorozumí v základních komunikačních situacích, a to v ústní i písemné podobě	Pozvánka, omluvenka
Žák jednoduše popisuje jemu známé předměty a děje	Popis statický a dynamický

Žák seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh	Vyprávění
2. Jazyková výchova	
Žák porovnává významy slov, přemýšlí o vhodnosti slov užitých ve vybraných textech. Nabytých poznatků vědomě využívá při vlastním jazykovém projevu.	Slova jednoznačná a mnohoznačná, slova citově zabarvená, slova spisovná a nespisovná, synonyma a opozita
Žák vyhledá v textu slova příbuzná	Slova příbuzná
Žák odůvodňuje správně píše i/y po obojetných souhláskách	Vyjmenovaná slova
Žák porovnává a třídí slova podle zobecněného významu - děj, věc, okolnost, vlastnost	Podstatná jména, přídavná jména, slovesa a příslovce
Žák rozlišuje slovní druhy v základním tvaru	Slovní druhy ohebné a neohebné
Žák umí určit a pojmenovat základní mluvnické kategorie u podstatných jmen a sloves	Číslo, pád a rod podstatných jmen Osoba, číslo, čas
Žák užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary u podstatných jmen, přídavných jmen a sloves	Číslo, pád a rod podstatných jmen Časování sloves v přítomném, minulém a budoucím čase
Žák spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy	Věta jednoduchá a souvětí Spojky
3. Literární výchova	
Žák čte ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené jeho věku	Zážitkové čtení, technika čtení
Žák jednoduchým způsobem (slovně, obrázkem, dramatizací) vyjádří své pocity z četby	Tvořivé činnosti s literárním textem, dramatizace
Žák domýšlí jednoduchý příběh, písemně prezentuje své nápady	Tvořivé činnosti s literárním textem
Žák odlišuje pohádku od ostatních vyprávění	Základní literární pojmy
	Staré české báje a pověsti
Žák přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu básně přiměřené věku	Přednes vhodných literárních textů
Žák si víceméně samostatně vybírá knihy ke čtení. S individuálně přečtenými texty pracuje tvořivě podle pokynů učitele	Zážitkové čtení Tvořivé činnosti s literárním textem

Žák prostým způsobem seznámí ústně spolužáky s dojmy ze své individuální četby	Tvořivé činnosti s literárním textem
--	--------------------------------------

4. Ročník

<i>Očekávané výstupy na konci 4. ročníku</i>	<i>Učivo</i>
1. Komunikační a slohová výchova	
Žák rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost, v oficiálním styku vyslovuje spisovně.	Výslovnost
V mluveném projevu volí žák náležitou intonaci a větný přízvuk.	Základy techniky mluveného projevu
V dialogu s dospělými i svými vrstevníky žák vyjadřuje své názory, ale také naslouchá svému partnerovi.	Základní komunikační pravidla
Žák umí vést telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku.	Mluvený projev – základní komunikační pravidla
Žák dokáže ústně i písemně zformulovat jednoduchou zprávu a oznámení.	Zpráva, oznámení
Žák umí vyplnit jednoduché tiskopisy.	Tiskopisy
Žák písemně popisuje věci, osoby a obvyklé činnosti. Sám si zvolí plán popisu, usiluje o jeho dodržení.	Popis věci, osoby, pracovního postupu (písemný projev)
Žák rozliší základní fáze narativního textu, dokáže sestavit osnovu.	Vyprávění, osnova Obrázková osnova, pohádka
Žák sestaví jednoduchý dopis, dbá na jeho formální strukturu.	Dopis (písemný projev)
Žák čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas, reprodukuje jejich obsah svými slovy.	Věcné čtení

Žák rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává.	Výklad, výpisky
<i>2. Jazyková výchova</i>	
Žák rozumí pojmu „národní jazyk“, vysvětluje svůj vztah k jazykům, s nimiž přichází do kontaktu.	Národní jazyk
Žák porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová. Takto postupuje i při svém jazykovém projevu, především písemném.	Slova jednovýznamová a vícevýznamová, synonyma a opozita, slova spisovná a nespisovná, slova citově zabarvená, slova souřadná, nadřazená a podřazená
Žák rozlišuje ve slově kořen, část předponovou a příponovou. Rozpozná slova příbuzná.	Stavba slova, slova příbuzná
Žák odůvodňuje a správně píše skupiny hlásek bě/bje, pě, vě/vje, mě/mně.	Pravopis skupin bě/bje, pě, vě/vje, mě/mně
Žák rozezná předponu a předložku, předložky píše odděleně.	Předložky a předpony
Žák píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách.	Vyjmenovaná slova a jejich slova příbuzná
Podstatná jména s běžnými koncovkami žák přiřazuje ke vzorům, vytváří gramaticky správné tvary, píše správně i/y v koncovkách. Nabyté znalosti aplikuje ve svém mluveném i psaném projevu.	Skloňování podstatných jmen
Žák určuje základní mluvnické kategorie u sloves, vytváří požadované tvary. Nabytých znalostí využívá ve svém mluveném i psaném projevu.	Slovesa: osoba, číslo, způsob a čas Jednoduché a složené slovesné tvary, infinitiv
Žák vyhledá ve větě základní skladební dvojici, zvolí spisovnou koncovku slovesa (včetně pravopisu i/y v koncovce slovesa v přítomném a minulém čase).	Shoda přísudku s podmětem (podmět vyjádřený, ne několikanásobný)
Žák odlišuje větu jednoduchou a souvětí, v prostších souvětích určí počet vět a doplní čárky.	Věta jednoduchá a souvětí, spojky
<i>3. Literární výchova</i>	
Při hlasitém čtení a přednesu literárních textů žák vědomě usiluje vyjádřit svoji interpretaci textu.	Hlasitá četba, přednes
Kombinací verbálních a neverbálních prostředků žák zaznamenává své dojmy z četby.	Zážitkové čtení Tvořivá práce s textem

Žák vytváří hypotézy nad neúplným textem, jednoduchým způsobem argumentuje.	Tvořivá práce s textem
Žák rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů.	Rozpočítadlo, hádanka, říkanka
Žák rozpozná bajku, svými slovy vyjádří její ponaučení	Bajka
Žák natolik ovládá narativní strukturu pohádky a bajky, že sám může tvořit vlastní jednoduché verze těchto žánrů.	Pohádka a bajka Tvořivá práce s textem
Žák si samostatně vybírá knihy ke čtení, pracuje přitom s para-textovými informacemi.	Zážitkové čtení Základní literární pojmy
Žák si vede stručné a pravidelné záznamy o četbě.	Práce s literárním textem, čtenářský deník
Na základě písemného, předem připraveného podkladu žák seznámí ústně spolužáky s dojmy ze své individuální četby.	Zážitkové čtení Tvořivá práce s literárním textem

5. ročník

Očekávané výstupy na konci 5. ročníku	Učivo
<i>1. Komunikační a slohová výchova</i>	
Žák rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost, vhodně ji užívá podle komunikační situace.	Výslovnost
V mluveném projevu žák volí náležité pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru.	Základy techniky mluveného projevu
Žák umí vést dialog: vyjadřuje se zdvořile, naslouchá svému partnerovi a nechává jej domluvit.	Základní komunikační pravidla
Píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry.	Inzerát, odpověď na inzerát
Žák rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě.	Reklama
Žák píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché dopisy a e-maily.	Dopis, e-mail (písemný projev)

Žák sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržáním časové posloupnosti.	Vyprávění, osnova
Při popisu postupuje přehledně a systematicky, dbá na přesnost vyjádření.	Popis (písemný a ústní projev)
Žák čte s porozuměním přiměřeně náročné texty, vyhledává v nich požadované informace, formuluje otázky k tématu.	Věcné čtení a naslouchání
Žák posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení.	Věcné čtení a naslouchání
Reprodukuje obsah přiměřeně složitějšího sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta.	Výklad, věcné čtení a naslouchání
2. Jazyková výchova	
Žák vnímá relativitu pojmu „mateřský jazyk“, vysvětluje vztahy mezi jazyky, s nimiž přichází pravidelně do kontaktu.	Národní jazyk, mateřský jazyk
Žák rozlišuje ve slově kořen, předponu, příponu a koncovku. Rozpozná slova příbuzná, a to i v případě souhláskových alternací.	Stavba slova, slova příbuzná
Žák odůvodňuje a správně píše souhláskové skupiny na styku předpony nebo přípony a kořene slova.	Souhláskové skupiny na styku předpony nebo přípony a kořene slova
Přídavná jména žák přiřazuje ke vzorům, vytváří gramaticky správné tvary, píše správně i/y v koncovkách. Nabytých znalostí využívá ve svém mluveném i psaném projevu.	Skloňování přídavných jmen (vzory mladý, jarní)
Žák vyhledá v textu zájmena, určí jejich druh. Aktivně ovládá skloňování osobních zájmen 1. a 2. osoby, zvrátého zájmena se. Nabytých znalostí využívá ve svém mluveném i psaném projevu.	Druhy zájmen Skloňování zájmen já, ty, my, vy, se
Žák vyhledá v textu číslovky, určí jejich druh. Aktivně ovládá skloňování číslovek dva, dvě, tři, čtyři, pět. Nabytých znalostí využívá ve svém mluveném i psaném projevu.	Druhy číslovek Skloňování číslovek dva, dvě, tři, čtyři, pět
Žák rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary.	Slova spisovná a nespisovná, plnovýznamové slovní druhy

Žák vyhledává základní skladební dvojici a v neúplně základní skladební dvojici označuje základ věty.	Věta jednoduchá, podmět a přísudek
Žák zvládá základní příklady syntaktického pravopisu	Shoda přísudku s holým podmětem
Žák odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí.	Věta jednoduchá a souvětí
Žák používá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby je obměňuje.	Věta jednoduchá a souvětí Spojky, spojovací výrazy
Žák v textu rozpozná přímou a nepřímou řeč, umí graficky správně vyznačit přímou řeč ve vlastním písemném projevu.	Řeč přímá a nepřímá
3. Literární výchova	
Žák diskutuje se spolužáky a s učitelem o svém způsobu hlasité četby nebo přednesu literárního textu.	Hlasitá četba, přednes
Žák vytváří smysluplné, odůvodnitelné hypotézy nad neúplným literárním textem	Tvořivá práce s literárním textem
Žák rozpozná povídku, odliší ji od jiných jemu známých literárních žánrů.	Povídka Literární druhy a žánry
Žák volně reprodukuje obsahy epických textů, zamýšlí se nad chováním postav a srovnává se svojí osobní zkušeností.	Tvořivá práce s textem
Žák převypráví přečtený příběh z úhlu pohledu jiné postavy.	Tvořivá práce s textem
Žák zná základní pojmy divadelního světa.	Divadelní představení, herec, režisér
Při jednoduchém rozboru literárních textů žák vhodně používá elementární literární pojmy.	Literární druhy a žánry Výrazové prostředky literatury - přirovnání
Žák si vede pravidelné záznamy o četbě podle struktury předepsané učitelem.	Práce s literárním textem, čtenářský deník
Na základě písemného, předem připraveného podkladu žák seznámí ústně spolužáky s dojmy ze své individuální četby, zhodnotí, v čem by kniha mohla být pro spolužáky přínosná.	Zážitkové čtení Tvořivá práce s literárním textem

4. 2. 1. Vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět, Člověk a společnost, Člověk a příroda

4. 2. 2. a) CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍ OBLASTI

Vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět, Člověk a společnost, Člověk a příroda není zapotřebí v Czech School of California realizovat v úplné podobě, neboť všichni žáci plní zároveň povinnou školní docházku v jiném školním zařízení, nejčastěji v některé z místních státních škol. Škola tak zde pouze doplňuje výuku a výchovu zahraniční školy, a to v tématech, která nejsou součástí standardního kurikula místních škol a v češtině.

Lze říci, že v kontextu Czech School of California je tato vzdělávací oblast zaměřena na pěstování citového vztahu k českému prostředí, na rozvíjení schopnosti dětí se v tomto prostředí pohybovat, rozumět mu a cítit se v něm dobře.

Vzhledem ke specifickým potřebám vícejazyčných žáků je vzdělávací oblast Člověk a jeho svět úzce spjata s vzdělávací oblastí Jazyk a jazyková komunikace. Obě oblasti jsou na sobě závislé: soustavná práce s jazykem umožní žákům porozumět textům, se kterými budou pracovat; prostřednictvím těchto textů žáci rozvíjejí svoji slovní zásobu a jsou vedeni k psanému a mluvenému projevu v češtině. Obě oblasti jsou spojeny četnými texty s obdobnými tématy. Je též velmi důležité do výuky začlenit hodiny zaměřené na znalost české terminologie a pravidelně ověřovat, zda žáci rozumějí výrazům, které učitel používá.

Počet žáků se může výrazně lišit podle tříd, škola má proto možnost spojit jich několik dohromady. I forma výuky je volitelná - lze vyučovat například prostřednictvím bloků, tedy spojením několika hodin dohromady ve větších časových intervalech.

Učitel může metodiku přizpůsobit místním zvykům, aby tak byla pro jeho žáky výuka srozumitelnější. Při zasazování českých reálií do širšího evropského a světového kontextu používá učitel pro srovnání vhodných příkladů z USA, a opírá se o znalosti žáků nabytých v kmenové škole.

4. 2. 2. b) Výchovné a vzdělávací strategie předmětu vedoucí k budování a rozvíjení:

1) kompetencí k učení

- Výuku vlastivědných a historických témat propojujeme s aktuálním děním - teoretické znalosti žáků jsou doplněny o konkrétní příklady a vedou k lepšímu pochopení současného světa.
- Žáci využívají pro přípravu domácích úkolů různých pramenů: literatury, internetu, rozhovorů s rodiči, atd., naučí se tak pracovat s těmito zdroji.
- Žáci jsou vedeni k samostatnému myšlení a práci s textem.

2) kompetencí k řešení problémů

- Učíme žáky srovnávat různé dokumenty a informace, naučit se propojit jednotlivé pracovní listy.
- Vedeme žáky k tomu, aby si uměli učivo schematicky znázornit do různých forem dokumentů (grafů, tabulek, mapek) a lépe si ho tak zapamatovat.
- Žáci se učí třídit informace z různých zdrojů a mít na ně kritický názor.

3) kompetencí komunikativních

- Vedeme žáky k tomu, aby volili vhodné termíny při popisu historických a zeměpisných jevů.
- Vedeme žáky k tomu, aby ve výuce opakovaně používali nová slova, která se naučili, a tím si je lépe zapamatovali.
- Učíme žáky převyprávět text vlastními slovy a podpořit tak jejich schopnost zapamatovat si nejdůležitější informace.
- Dbáme na to, aby se žáci naučili logicky formulovat své myšlenky v písemném i ústním projevu.

4) kompetencí sociálních a personálních

- Vedeme žáky k tomu, aby hledali společně odpovědi na otázky k výuce a aby respektovali názory druhých.
- Dbáme na to, aby starší žáci byli vzorem pro mladší žáky, a to po stránce jazykové i osobnostní.
- Vedeme žáky k tomu, aby byli schopni vyslechnout názor ostatních, polemizovat s nimi a hájit svůj názor.

5) kompetencí občanských

- Dbáme na to, aby si žáci uvědomovali své občanské povinnosti a rozuměli jejich významu pro fungování státu.
- Vedeme žáky k ochraně českého a evropského kulturního dědictví.
- Žáci si uvědomují principy vývoje demokratické společnosti.
- Zprostředkováním informací o jejich vlasti vedeme žáky k tomu, aby si uvědomovali, že historie českých zemí je součástí jejich identity.
- Žáci si ve výuce osvojí obecně užívané termíny a znají symboly českého státu, se kterými se setkají v běžném životě.

Vyučovací předmět Můj český svět

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět je částečně vydělena z učebního programu a plynule provází jazykové a literární vzdělávání žáků Czech School of California. Je nedílnou součástí školního života: nejméně třikrát do roka jsou organizována projektová odpoledne, která formou hry, výtvarných či hudebních aktivit seznamují žáky s reáliemi českých zemí. Podle možností školy také žáci navštěvují výstavy a jiné dětem srozumitelné akce organizované zástupci českého státu v zahraničí či samotnou školou, při mimoškolních akcích si připomínají tradiční lidové svátky a zvyky. Této oblasti věnujeme 1 výukovou hodinu týdně, případně vhodně soustředíme výuku do vícehodinových bloků.

Nejsoustavnější přípravu však žáci nižších ročníků dostávají v předmětu Český jazyk a literatura. Výběr textů ve všech složkách předmětu je směřován k českému prostředí a s texty se pracuje tak, aby se žákům vždy přiblížil i obsah. Ve 3. třídě je do literární výchovy zařazena četba českých pověstí a bájí. Cíleně se také rozvíjí slovní zásoba ze vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět (určování času, názvy měsíců a ročních období, názvy rostlin, živočichů...).

Ve 4. a 5. třídě je již naplno zaveden předmět „Můj český svět“, který vychází ze vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět. Tento předmět se dále dělí na dvě volně propojitelné části: Místo, kde žiji – Místo, odkud pocházím (Zeměpis) a Lidé a čas (Dějepis). Vyučuje se 1 hodinu týdně nebo ve vícehodinových blocích. Žáci tu poznávají minulost a současnost českých zemí. Objevují světově proslulé pamětihodnosti Prahy, ale také ostatní regiony České republiky, často v úzké návaznosti na vlastní cesty do ČR a na místa, kde žijí jejich příbuzní. Učí se orientovat na mapě České republiky, znát názvy a umístění největších českých pohoří, nížin, řek a dalších vodních ploch, sídel. Seznamují se s nejdůležitějšími momenty českých dějin, s významnými osobnostmi naší země, s nejslavnějšími historickými památkami, poznávají symboly české státnosti.

Znalost zeměpisných, dějepisných a kulturních reálií je viděna v první řadě jako nezbytná podmínka účinné a všestranné komunikace v češtině. Bez ní by žáci ani v dospělém věku pravděpodobně nerozuměli mnoha narážkám v českých médiích, byli by ochuzeni o humor typu Divadla Járy Cimrmana, obtížně by se orientovali v organizaci života české společnosti. Učivo se zde prolíná také s jazykovou výchovou – je třeba ověřit, zda žáci znají českou terminologii, která se objevuje na zeměpisných mapách. Pro děti v ČR je toto samozřejmostí, ti kdo žijí dočasně nebo trvale v zahraničí, však například nemusí vědět, jak se česky řekne Švýcarsko.

Práce s žáky v tomto předmětu však také dává možnost pěstovat v nich národní cítění a hrdost. Učit se jazyk tak malého státu, jako je ČR, není vždy viděno příslušníky majoritní společnosti jako smysluplné: zde si žáci mohou uvědomit, že i malé země mají světu co nabídnout, že i zde jsou místa, která vyhledávají turisté z velkých zemí, že i zde se rodí světově proslulé osobnosti.

Citový vztah k ČR je rozvíjen také způsobem práce v tomto předmětu: vychází se z prožitku každého žáka, jeho osobních vazeb ke konkrétním místům a lidem v ČR, rodinné historii. To vše mu pomáhá uvědomit si, že země, o níž se učí a jejímž jazykem mluví, je součástí jeho osobního světa. Zároveň je tento předmět příležitostí ukázat žákům, jaké bohatství jim přináší příslušnost ke dvěma či více jazykovým a kulturním zónám.

Srovnáváním a propojováním historických, zeměpisných a kulturních informací si žáci jednak tříbí své myšlení a rozšiřují celkové znalosti o světě, především se pak učí toleranci, respektu, nadhledu a vzájemné úctě (průřezové téma „Multikulturní výchova“). Žáci se dozvědí také základní informace o politickém systému ČR, a to z praktických důvodů (vědět, na jakou instituci se mají kdy obracet) a také z výchovných – úcta k demokracii a k občanské odpovědnosti.

Vyučovací předmět “Můj český svět”

<i>Očekávané výstupy na konci 1. ročníku</i>	<i>Učivo</i>	<i>Mezipředmětové vztahy a průřezová témata</i>
Místo, kde žiji - místo odkud pocházím		

Žák rozezná státní vlajku ČR a státní znak	Symbyly české státnosti	LaČ
Žák chápe rozdíl mezi ČR a USA a jejich geografickým umístěním	Evropa a svět	LaČ
Tradice a zvyky v ČR	České zvyky a tradice	LaČ
České památky a pamětihodnosti	České kulturní dědictví	LaČ
<i>Očekávané výstupy na konci 2. ročníku</i>	<i>Učivo</i>	<i>Mezipředmětové vztahy a průřezová témata</i>
Žák rozezná státní vlajku ČR a umí ji nakreslit, státní znak a zná státní hymnu ČR	Symbyly české státnosti	LaČ
Tradice a zvyky v ČR. Žák dokáže pojmenovat rozdíly mezi zvyky a tradicemi v ČR a v USA.	České zvyky a tradice a jejich přínos pro společnost a jejich srovnání se zvyky USA	LaČ
České památky a pamětihodnosti	České kulturní dědictví	LaČ
Dějiny udatného národa českého jako propojení výuky a úvod do historie ČR	Historie ČR	LaČ
Žák chápe rozdíl mezi ČR a USA a jejich geografickým umístěním na kontinentech	Evropa a svět	LaČ
<i>Očekávané výstupy na konci 3. ročníku</i>	<i>Učivo</i>	<i>Mezipředmětové vztahy a průřezová témata</i>
Žák rozezná státní vlajku ČR a umí ji nakreslit, státní znak a zná státní hymnu ČR	Symbyly české státnosti	LaČ
Tradice a zvyky v ČR. Žák dokáže pojmenovat rozdíly mezi zvyky a tradicemi v ČR a v USA. Dokáže tyto zvyky popsat a diskutovat o nich.	České zvyky a tradice a jejich přínos pro společnost a jejich srovnání se zvyky USA	LaČ

České památky a pamětihodnosti a jejich představení spolužákům či kamarádům z USA škol.	České kulturní dědictví	LaČ
Dějiny udatného národa českého jako propojení výuky a úvod do historie ČR, pokračování po druhém ročníku	Historie ČR	LaČ
Žák chápe rozdíl mezi ČR a USA a jejich geografickým umístěním na kontinentech	Evropa a svět	
Doprava v ČR	Doprava	
<i>Očekávané výstupy na konci 4. ročníku</i>	<i>Učivo</i>	<i>Mezipředmětové vztahy a průřezová témata</i>
Místo, kde žiji - místo odkud pocházím		
Žák umí namalovat státní vlajku ČR, popsat státní znak, zná hymnu ČR a okolnosti jejího vzniku.	Symby české státnosti	LaČ
Žák rozumí pojmům demokracie, volby, zákon, ústava, parlament, prezident. Zná jména významných osobností ČR, je si vědom komunistické minulosti země.	Základní státopravní pojmy, významné osobnosti ČR	LaČ
Žák rozumí českým názvům na mapě Evropy a světa.	Evropa a svět	
Žák najde na mapě ČR a zemi, v níž žije a vyhledá sousední státy ČR.	Poloha ČR	
Žák umí srovnat ČR a zemi, v níž žije, co do rozlohy, počtu obyvatel, velikosti hlavního města, nadmořské výšky nejvyššího bodu, přístupu k moři, podnebí.	Srovnání ČR se zemí, kde žák žije	
Žák na vlastivědné mapě ukáže nejdůležitější pohoří a nížiny ČR. Má základní znalosti o podnebí v nížinách a na vysočinách.	Povrch a podnebí ČR	
Na vlastivědné mapě ukáže nejdůležitější města a také řeky, jezera a vodní plochy ČR.	Města a vodstvo ČR	

Žák určí přední naleziště nerostných surovin na území ČR, na mapě ukáže průmyslové oblasti a dovede tyto informace propojit.	Nerostné bohatství, průmysl	
Žák na vlastivědné mapě ukáže nejvýznamnější zemědělské oblasti, přiřadí k nim plodiny.	Zemědělství	
Lidé a čas		
Žák se orientuje na časové přímce, zná panovnické dynastie, které vládly v českých zemích. Na základě historických map popíše územní vývoj českých zemí.	Časová přímka a územní vývoj českých zemí	LaČ
Žák zná první státní útvary na našem území, vypráví o životě Slovanů v období Sámovy říše, Velké Moravy. Umí objasnit význam příchodu Cyrila a Metoděje na naše území.	První státní útvary	Jazyk a jazyková komunikace: žák si přečetl a umí převyprávět pověst o příchodu Slovanů.
Žák popisuje život lidí za vlády Přemyslovců, zná členy dynastie, kteří byli prohlášeni za svaté a umí říci proč.	Přemyslovci	Jazyk a jazyková komunikace: žák si přečetl a umí převyprávět pověst o založení přemyslovské dynastie.
Žák charakterizuje rozvoj českého státu za vlády Lucemburků, umí vysvětlit, proč je Karel IV. nazýván „Otcem vlasti“.	Lucemburkové a Karel IV	LaČ
Žák zná slovní zásobu nutnou k popisu středověké společnosti, umí definovat nejdůležitější termíny.	Život ve středověku	Jazyk a jazyková komunikace: rozšíření slovní zásoby
Žák vysvětlí učení J.Husa a jeho kritiky vůči katolické církvi. Má povědomí o průběhu husitských válek a významných osobnostech té doby.	Doba husitská	
Žák zná nejdůležitější události vlády Jiřího z Poděbrad a Jagellonců.	Vláda Jagellonců	

Žák rozumí významu nástupu Habsburků na český trůn. Dále zná význam vlády Rudolfa II. pro české země a jejich kulturní život.	První Habsburkové na českém trůně	
Žák dovede objasnit význam bitvy na Bílé hoře pro další vývoj českých zemí v rámci habsburské monarchie.	Bílá hora	
Žák vysvětlí význam díla J.A.Komenského a zamyslí se nad jeho pedagogickými metodami.	J. A. Komenský	
<i>Očekávané výstupy na konci 4. ročníku</i>	<i>Učivo</i>	<i>Mezipředmětové vztahy a průřezová témata</i>
Místo, kde žiji - místo odkud pocházím		
Žák vyhledá na mapách sousední státy ČR, popíše jejich polohu, posoudí jejich vyspělost. Umí zařadit ČR mezi středoevropské státy.	ČR ve střední Evropě	
Žák se orientuje na mapách Evropy a ČR, zná českou terminologii	Orientace na mapě ČR	
Žák vyhledá na mapě jednotlivé oblasti ČR a zná jejich základní charakteristiku.	Oblasti ČR	
Žák zná hlavní pražské památky, umí je najít na plánu města.	Praha	LaČ
Lidé a čas		
Žák zná oblasti, kterých se týkaly reformy a umí vysvětlit jejich význam. Má povědomí o sílící germanizaci českých zemí.	Marie Terezie, Josef II. a jejich reformy	
Žák zná cíle vlastenců v období národního obrození a zná jeho hlavní představitele.	Národní obrození	Dramatická výchova
Žák umí vysvětlit hlavní změny, které přinesla průmyslová revoluce.	Hospodářský život v 19. století	
Žák posoudí význam 1. světové války pro české země a umí pohovořit o vzniku Československa	1. světová válka a vznik ČSR	

Žák charakterizuje politický a hospodářský život za první republiky, zná nejvýznamnější osobnosti.	Vývoj za první republiky	Filmová tvorba či dokument
Žák posoudí život v českých zemích v době nacistické okupace, hovoří o nejvýznamnějších událostech, které se týkaly naší vlasti.	2. světová válka, české země v období nacistické okupace	
Žák charakterizuje politický život v naší zemi od konce 2. světové války po současnost.	Československá republika po 2. světové válce	
Žák má povědomí o základních rysech komunistického režimu ve srovnání s demokracií.	Život za komunismu	Filmová tvorba či dokument
Žák hovoří o vzniku ČR a obnovení demokracie, umí vysvětlit, proč dnes mohou občané ČR svobodně cestovat a žít v zahraničí.	Vznik České republiky	

5. EVALUACE A AUTOEVALUACE ŽÁKŮ A ŠKOLY

5. 1. Evaluace a autoevaluace žáků

Hodnocení žáků - 1. stupeň: slovní hodnocení na konci každého pololetí

Nejvýznamnějším prostředkem evaluace a autoevaluace je pro nás v současnosti PORTFOLIO každého žáka. Slouží k „mapování“ a doložení práce žáka během celého školního roku, je podkladem pro analýzu jeho vývoje a také důležitým nástrojem komunikace mezi školou a rodiči.

Učitelé vytvářejí měsíční či dvouměsíční plány, které stručně shrnují plánované učivo. Plány se vkládají do portfolií, jsou doplněny pracemi žáků v daném období: vyplněnými cvičebními listy, záznamy o aktivitách během výuky, samostatnými písemnými projevy, výsledky skupinových prací, domácími úkoly. Žáci i rodiče tak mají trvalý přehled o tom, co se vyučuje, jak úspěšně se žák umí vypořádat se zadanými úkoly, na co je třeba zaměřit domácí přípravu.

Portfolia tak slouží nejen jako doklad nabytých znalostí, dovedností a kompetencí, ale snažíme se též tímto způsobem dát potřebnou zpětnou vazbu rodičům, koordinovat nezbytnou domácí část výuky a v neposlední řadě vést žáky k zamyšlení se nad vlastní prací, jejím vývojem a zlepšováním.

Portfolio se tak stává nástrojem sebereflexe a sebehodnocení.

Důležitá je i vstupní evaluace každého žáka, tedy hodnocení jeho výchozích znalostí, především jazykových. Všechna pozdější hodnocení pak odráží pokrok, který žák udělal.

Velice důležité je mít na mysli konstruktivní přístup k hodnocení žáků, jejich pozitivní motivaci. Je třeba mít na paměti, že výuka školy doplňuje povinnou školní docházku, z pohledu žáků, ale i rodičů je tedy vlastně „navíc“, o to důležitější je, aby se žáci do školy těšili.

Kritéria hodnocení: odvíjí se od klíčových kompetencí

Konkrétně je hodnocení žáka zpracování v dokumentu Klasifikační řád.

5. 2. Evaluace a autoevaluace školy

Škola se na konci každého školního roku obrací dotazníkem na rodiče a zkoumá jejich spokojenost se školní výukou. Každé dva měsíce se koná porada pedagogů, v níž se zaměřujeme na evaluaci všech žáků školního věku, hovoříme o jejich vývoji, problémech a společně hledáme možnosti řešení (průběh vzdělávání, podpora žáků, spolupráce s rodiči, výsledky vzdělávání).

Každý rok je vydávána výroční zpráva o chodu školy, v níž hodnotíme úroveň výsledků práce školy, mimoškolní projekty, financování školy atp.

©CzechSchoolofCalifornia